

متن پرسش

مرحوم علامه می فرمودند برادر من شاگردی داشت که به او درس فلسفه می گفت و آن شاگرد احضار ارواح می نمود ، یعنی قدرت داشت که بعضی از ارواح را حاضر کند و از آنها سؤالاتی کند. آن شاگرد، قبل از شروع به درس روح ارسطو را احضار می کند. ارسطو می گوید: « کتاب اسفار ملاصدرا را بگیر و برو نزد آقای حاج سید محمد حسن الهی بخوان.» او هم کتاب را می گیرد و پیغام ارسطو را - که حدود سه هزارسال پیش زندگی می کرده؛ به آقای الهی می دهد، ایشان هم قبول می کنند. مرحوم علامه طباطبایی می فرمودند: برادرم می فرمود: « ما به وسیله این شاگرد با روح بسیاری از بزرگان ارتباط برقرار می کردیم و سؤالاتی می نمودیم، مثلاً مشکلاتی که در عبارات افلاطون حکیم داشتیم، از خود او می پرسیدیم یا اینکه روح ملاصدرا را حاضر می کردیم و مشکلات « اسفار» را از خود او می پرسیدیم.» ایشان می فرمود: « روزی روح افلاطون را حاضر کردیم. افلاطون گفت: « شما قدر و قیمت خود را بدانید که در روی زمین می توانید «لا اله الا الله» بگویید. ما در زمانی بودیم که بت پرستی آن قدر غلبه کرده بود که یک «لا اله الا الله» نمی توانستیم بر زبان جاری کنیم. با عرض سلام و ادب خدمت جنابعالی: همانطور که حضرتعالی مستحضرید جملات بالا را مرحوم علامه طهرانی در معاد شناسی خود نقل مینماید و در انتساب آنها به مرحوم علامه طباطبایی شکی نیست با عنایت به اینکه نه مرحوم طهرانی نه مرحوم علامه و برادر بزرگوارش عوام نبودند همه از علما و از عرفا مطلب نقل شده خیلی مهم است سوال بنده این است که چرا ارسطو امر میکند برو اسفار بخوان چرا نگفت برو مثلاً عرفان بخوان چرا نگفت برو سمت علم حضوری چون الان بحثی که عده ای مطرح میکنند خواندن کتبی مانند اسفار را بی فایده و انتزاعی و وقت تلف کردن میدانند و اعتقاد به علم حضوری و تفکر قرآنی دارند واقعا سوال است چرا ارسطو امر میکند برو نزد مرحوم الهی عارف وارد در ساحت حضور اسفار بخوان یا مثلاً چرا وقتی ملاصدرا را احضار میکنند از او مشکلات اسفار را بپرسند چرا نمیگویند حیف از وقتی که صرف این امور میکنید بروید تفکر قرآنی کنید یا حرفهایی که عده ای میزنند. یا اصلاً چرا عرفایی مانند علامه اینقدر وقت صرف فهمیدن متون فلسفی نمودند کسانی که سالها با ساحت حضور آشنا بودند؟ استاد عزیز نقش علوم عقلی فلسفی در زندگی دینی جامع چیست البته قبلاً صحبت‌هایی فرموده اید ولی اگر ممکن است بازهم توضیح بفرمایید. با تشکر

متن پاسخ

باسمه تعالی؛ علیکم السلام: به نظر بنده افلاطون در آن عالم متوجه است امروزه از طریق حکمت

متعالیهی ملاصدرا می‌توان با دو بال عقل و قلب جامع‌ترین سیر را به سوی معارف اهل‌البیت «علیهم‌السلام» داشت. همان‌طور که حضرت امام «رضوان‌الله‌تعالی‌علیه» چنین کردند و بنده در کتاب «سلوک ذیل شخصیت امام خمینی «رضوان‌الله‌تعالی‌علیه» ضرورت رجوع به حکمت متعالیه را عرض کرده‌ام و تأکید رهبری بر فلسفه‌ی صدرایی را نیز گوشزد نموده‌ام. موفق باشید